О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е
кон Буџетот на Општина Битола за 2024 година

ЗАКОНСКИ ОСНОВИ

Врз основа на член 36 став 1 точка 2 од Законот за локална самоуправа ("Службен весник на РМ."бр.5/2002), член 29 став 1 од Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа ("Службен весник на РМ."бр. 61/2004, 96/2004, 67/2007,156/09,47/11,192/15,209/18 и Службен весник на Република Северна Македонија бр. 244/2019, 53/2021,77/2021 ,150/2021 и 173/22 год.) и член 36 од Законот за буџети („Службен весник на РМ“ бр.64/05, 04/08, 103/08,156/09, 95/10, 180/11,171/12,192/15,167/16 и Службен весник на Република Северна Македонија бр 151/2021) и врз основа на Насоките за подготовка на буџетите на ЕЛС за 2024 година број 08-11273/1 од 29.09.2023 година и Дополнителните насоки за подготовка на буџетите на ЕЛС за 2024 година од број 08-11273/2 од 11.12.2023 година,Советот на Општината Битола на 35-та седница одржана на ден 26.12.2023 година донесе Буџет на Општина Битола за 2024 година.

Со насоките за подготовка на буџетите на ЕЛС за 2024 година, Министерството за Финансии не извести дека максималниот износ на сопствените приходи на Основен буџет за Општина Битола за 2024 година ќе изнесува 631.376.282,00 денари. На овој износ се додаваат и средствата од пренесениот вишок на приходи (во износ од 230.000.000,00 денари) и средствата кои општината ќе ги добие како приходи од ДДВ за 2024 година (146.356.719,00 денари).Дополнително се планираат средствата кои општина Битола треба да ги добие по Договор со Министерството за транспорт и врски број 08-1313/1 од 20.12.2023 година за средства во висина од 110.000.000,00 денари за Проект за реконструкција на улица 8 ми септември во должина од 1400 м на КП бр 1476/1 КО Горно Оризари и КП 900 КО Раштани- Битола (од бензиската Лукоил до табла за излез спрема Прилеп) распределени согласно Одлуката на Владата на РСМ број 41-13221/3 од 19.12.2023 година.Така висината на основниот Буџет на Општина Битола за 2024 година ќе изнесува 1.117.733.001 ,00 денари.

Заедно со приходите од самофинансирачки активности, дотации,донации, вкупниот буџет на Општината Битола ќе изнесува 2.415.734.185,00 денари.

При подготовка на буџетот за 2024 година се почитуваат начелата на економичност и рационалност во трошењето на буџетските средства, да се зголеми фискалната одговорност, отчетност и транспарентност, да се подобри буџетското планирање и извршување преку дефинирани програми и потранспарентно планирање и искористување на капиталните расходи, како и да се спроведува дисциплинирана буџетска потрошувачка во насока на рестриктивна и ригорозна контрола на помалку продуктивните трошоци, без да се наруши нормалното функционирање на буџетските институции.

Буџетот на единиците на локалната самоуправа содржи: општ, посебен и развоен дел.

ИЗВОРИ НА ФИНАНСИРАЊЕ
ПРИХОДИ НА ОПШТИНА БИТОЛА

Планирани извори на приходи од кои ќе се финансираат расходите на Општина Битола во Буџетот за 2024 година се од :

1. ***Даночни приходи***
2. ***Неданочни приходи***
3. ***Капитални приходи***
4. ***Трансфери и донации***

Приходите на Буџетот на општината за 2024 година се планирани согласно законските рамки и досегашниот тренд на наплата од изворните приходи и дотациите од Буџетот на Република Северна Македонија и со Буџетот за 2024 година се планираат износи кои се дадени во табелата:

Даночни приходи	512.038.336,00	**21,20%**
Неданочни приходи	161.990.297,00	**6,70%**
Капитални приходи	80.405.000,00	**3,33%**
Трансфери и донации	1.661.300.552,00	**68,77%**
Вкупно:	**2.415.734.185,00**	**100,00%**

Од табеларниот приказ се заклучува дека најголемо учество во вкупните приходи со 68,77 % имаат приходите остварени од трансфери и донации, 21,20 % отпаѓаат на даночни приходи, додека останатите 6,70% се приходи од неданочни приходи и 3,33 % од капитални приходи.

Со анализата на даночните приходи се отценува способноста на општината да ги собери сопствените приходи особено даноците на имот и комунални такси кои преставуваат фисакален капацитет на општината и идните активности на општинската администрација треба да бидат насочени кон зголемување на приходите остварени од данокот на имот и комунални такси.

а) Даночни приходи

Даночните приходи во 2024 година се планираат во износ од 512.038.336,00 денари, при што нивниот распоред по видот на даночниот приход е даден во табеларниот приказ :

Данок од доход, од добивка и од капитални добивки	52.620.000,00	**10,28%**
Даноци од имот	154.250.000,00	**30,12%**
Даноци од специфични услуги	281.908.336,00	**55,06%**
Такси за користење или дозволи за вршење на дејност	23.260.000,00	**4,54%**
Вкупно:	**512.038.336,00**	**100%**

Кај структурата на даночните приходи може да се забележи дека најголемо учество ќе имаат приходите остварени од данокот на специфични услуги, односно уредување на градежното земјиште со процент од 55,06%, додека данокот од имот, ќе учествува со 30,12%, данокот на доход, од добивка и од капитални добивки отпаѓа 10,28 %, што е во рамките на планираните средства, и такси за користење или дозволи за вршење на дејност со 4,54%.

Ако посебно се анализираат само даноците од имот, се согледува нивната структура и учество во вкупниот износ на овој вид данок :

7131	Данок на имот	85.000.000,00
7132	Данок на наследство и подарок	9.000.000,00
7133	Данок на промет на недвижности и права	60.000.000,00
7135	Казни и камати	250.000,00
	Вкупно:	**154.250.000,00**

б) Неданочни приходи

Структурата на неданочните приходи за 2024 година во вкупниот Буџет на Општина Битола е претставена во следната табела и тие се составени од приходи од други владини услуги, такси и надоместоци и други неданочни приходи .

722	Глоби, судски и административни такси	3.000.000,00
723	Такси и надоместоци	129.437.262,00
725	Други неданочни приходи	29.553.035,00
	Вкупно:	**161.990.297,00**

Кај неданочните приходи најголемо учество имаат такси и надоместоци 79,90%, следат други неданочни приходи 18,24%, и глоби, судски и административни такси 1,85%.

в) Капитални приходи

733	Продажба на земјиште и нематеријални вложувања	80.405.000,00
	Вкупно:	**80.405.000,00**

г) Трансфери и донации

Учеството на трансферите од други нивоа на власт и донациите од странство во вкупниот Буџет на Општината за 2024 година се застапени со следните износи:

741	Трансфери од други нивоа на власт	1.602.465.156,00
742	Донации од странство	58.835.396,00
	Вкупно:	**1.661.300.552,00**

Во делот на трансфери од други нивоа на власт доминираат дотациите од Буџетот на Република Северна Македонија за остварување на надлежностите во основното образование средно образование, социјална детската заштита и противпожарната заштита.

Покрај наменските и блок дотации во овие приходи во основниот буџет на општината спаѓаат и средствата добиени од Фондот за патишта (10.927.946,00 денари), средствата од дотации од ДДВ (146.356.719,00 денари), во ставката за пренесениот вишок на приходи од минатата година во основниот буџет спаѓа пренесен вишок на приходи на сметката на основниот буџет (230.000.000,00 денари) и средствата добиени со Одлука на Влада број 41-13221/9 од 19.12.2023 година во износ од 110.000.000,00 денари за Проект за реконструкција на улица 8 ми септември на влезот од страната на Прилеп.

Во донации од странство планирани се средства за финансирање на проекти кај основните,средните училишта од програмата Еразмус плус, и проекти на општината Смарт за тебе 2, Креирање на можности за работа на сите, ОКР СРЦ19 и др.

РОДОВО БУЏЕТИРАЊЕ

Прашањата за економската независност на жената, нејзиниот напредок во животот и кариерата и уривањето на стереотипите, се клучни моменти околу кои може да се концентрира борбата за родова еднаквост, што мора да се направи не во натпревар, туку во заедничко партнерство помеѓу жените и мажите. Непобитен факт е дека мажите и жените се различни едни од други и меѓу нив постојат природни, биолошки разлики кои не можат да се надминат. Но, разликите кои ги наметнало општеството, стереотипите и општоприфатените родово - дискриминирачки модели, се тие што можат и треба да се намалат, изедначат, надминат.

Создавање повеќе и подобри работни места за жените на локално ниво, еднаков пристап до образование и професионална реализација, надминување на вкоренетите стереотипи за жените и мажите и нивните улоги во општеството преку кампањи, обуки и работилници, зајакнување на приходите на жените - што ќе значи безбедност во текот на целиот животен циклус, преку обезбедување на нивната економска самостојност, особено на ранливите социјални категории, инвестирање во родово одговорни - социјални услуги, зголемување на ресурсите за постигнување суштинска, а не само декларативна еднаквост, поддршка на женските организации на сите нивоа, создавање поволно опкружување за реализација на женските права во општина Битола, континуирана евалвација, преку генерирање докази, кои ќе бидат оценка за напредокот на женските економски и социјални права, преку родово одговорна статистика, изработка на формулари и прашалници, креирање родово сензитивен.

ПЛАНИРАНИ БУЏЕТСКИ РАСХОДИ НА ОПШТИНА БИТОЛА

Вкупните планирани расходи на Општина Битола за 2024 година изнесуваат **2.415.734.185,00** денари и со тоа се запазува буџетското правило на балансирани приходи и расходи. Истите се утврдени по одредени намени и видови согласно економската класификација.

40	Плати, наемнини и надоместоци за вработените	1.173.843.869,00
41	Резерви и недефинирани расходи	1.700.000,00
42	Стоки и услуги	476.529.799,00
45	Каматни плаќања	2.000.000,00
46	Субвенции и трансфери	143.401.394,00
47	Социјални бенифиции	5.000.000,00
48	Капитални расходи	598.759.123,00
49	Отплата на главница	14.500.000,00
	Вкупно:	**2.415.734.185,00**

Од табеларниот приказ може да се констатира дека со планираните расходи на општина Битола се утврдува значајна развојна компоненте на јавните услуги кои се надлежност на општината. Учеството на капиталните расходи е со 24,78% со што ќе се иницира изградбата на нова инфраструктура и ќе се подобрат јавните услуги.

Во делот на расходите за стоки и услуги на кои отпаѓаат 19,73% покрај обезбедувањето на редовното функционирање на општината се содржани и расходите за финансирање на комуналните услуги и тековното одржување на основното образование и детската заштита, старскиот дом и зоолошката градина. Во Буџетот на Општина Битола се обезбедени средства за функционирање на 12 основни училишта , 6 средни училишта, 2 градинки, старски дом, и зоолошка градина. Платите и надоместоците на вработените во општинската администрација и локалните јавни установи учествуваат со 48,59%.Субвенциите и трансферите во најголем дел ги опфаќаат трансферите до невладините организации,спортските клубови, ќе учествуваат со 5,94 %.Социјалните бенефиции ќе учествуваат со 0,21% и резервите и недефинираните расходи со 0,07%, каматните плаќања со 0,08% и отплата на главница со 0,60%.

ТЕКОВНО- ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ

Согласно законската регулатива општинскиот буџет се следи преку различните видови на расходи, односно тековно - оперативните и капиталните расходи.

Во рамките на тековно - оперативните расходи доминираат расходите за стоки и услуги 26,23 % и плати и надоместоци 64,60 % со што се обезбедува редовна основна функција на општината и локалните јавни установи. Со пренесените надлежности во образованието и детската заштита, старскиот дом и зоолошката градина се зголемува фискалната одговорноста на општината.

40	Плати, наемнини и надоместоци за вработените	1.173.843.869,00
41	Резерви и недефинирани расходи	1.700.000,00

42	Стоки и услуги	476.529.799,00
45	Каматни плаќања	2.000.000,00
46	Субвенции и трансфери	143.401.394,00
47	Социјални бенифиции	5.000.000,00
49	Отплата на главница	14.500.000,00
	Вкупно	**1.816.975.062,00**

Плати, наемнини и надоместоци за вработените

Платите и надоместоците кои се неопходни за функционирање на Општина Битола и локалните јавни установи се планираат да опфатат околу 48,59% од вкупно планираните расходи во 2024 година.

401	Основни плати	825.372.997,00
402	Придонеси за социјално осигурување од работодавачи	323.590.993,00
404	Надоместоци	24.879.879,00
	Вкупно:	**1.173.843.869,00**

Резерви и недефинирани расходи

412	Постојана резерва (непредвидливи расходи)	1.500.000,00
413	Тековни резерви (разновидни расходи)	200.000,00
	Вкупно:	**1.700.000,00**

Постојаната резерва се употребува за расходи настанати како последица на природни и други несреќи, како што се: суша, земјотрес, пожар, поплави и други природни односно еколошки несреќи во согласност со законот, епидемија, животински заразни болести и растителни штетници.

Средствата од тековната резерва се користат за одредени итни потреби на општината , доколку не се обезбедени средства или не се обезбедени во доволен износ.

Советот на општината со одлуката за извршување на буџетот на општината, ја определува употребата на средствата за претходно утврдените намени.

Стоки и услуги

Поради превземањето на поголем број надлежности во 2024 година планираниот дел на Буџетот на Општината Битола кој се однесува на стоки и услуги наменет за потребите на локалната самоуправа, основните училишта, средните училишта, зоолошката градина, старски дом, и градинките изнесува 19,73 % од вкупно планираните расходи.

420	Патни и дневни расходи	10.294.038,00
421	Комунални услуги, греење,комуникации и транспорт	146.142.185,00
423	Ситен инвентар, алат и други материјали за поправки	62.930.291,00
424	Поправки и тековно одржување	107.998.242,00
425	Договорни услуги	97.461.369,00
426	Други тековни расходи	30.332.805,00
427	Привремени вработувања	21.370.869,00
	Вкупно:	**476.529.799,00**

Каматни плаќања

Средствата за каматни плаќања опфаќаат 0,08 % од вкупните расходи во буџетот.

452	Каматни плаќања кон домашни кредитори	2.000.000,00
	Вкупно:	**2.000.000,00**

Субвенции и трансфери

Средствата за субвенции трансфери опфаќаат 5,94 % од вкупните расходи во буџетот.

461	Субвенции за јавни претпријатија	2.079.324,00
463	Трансфери до невладини организации	55.700.000,00
464	Разни трансфери	84.222.070,00
465	Исплата по извршни исправи	1.400.000,00
	Вкупно:	**143.401.394,00**

Социјални бенифиции

Социјалните надоместоци опфаќаат 0,21 % од вкупните расходи.

471	Социјални надоместоци	5.000.000,00
	Вкупно:	**5.000.000,00**

Отплата на главница

Отплата на главница опфаќаат 0,60 % од вкупните расходи.

471	Социјални надоместоци	14.500.000,00
	Вкупно:	**14.500.000,00**

КАПИТАЛНИ РАСХОДИ

Капиталните расходи во најголем дел се однесуваат на изготвување на проекти, изградба на улици и патишта,водовод, канализација во урбаниот дел на општината, како и во руралниот дел на општината.Во капиталните расходи се планирани и средства за купување на мебел, опрема возила и машини. Овие расходи се во функција на подобрување на јавните услуги и подобрување на инфраструктурата во општината. Учеството на капиталните расходите изнесува 24,78%.

480	Купување на опрема и машини	24.090.815,00
482	Други градежни објекти	507.811.308,00
483	Купување на мебел	6.535.000,00
485	Вложувања и нефинансиски средства	55.922.000,00
486	Купување на возила	4.400.000,00
	Вкупно:	**598.759.123,00**

ФИНАНСИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИТЕ ПО ПРИОРИТЕТИ УТВРДЕНИ ВО ПРОГРАМИТЕ НА БУЏЕТОТ НА ОПШТИНА БИТОЛА

АО-СОВЕТ НА ОПШТИНА

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со работата на советниците во Советот на општината и тоа за :

1. Надоместоци за советниците,
2. Дневници и патни трошоци,
3. Други трошоци директно поврзани со работата на советниците (телефонски сметки, материјални трошоци др.),
4. Други трошоци кои се директно поврзани со работата и надлежностите на Советот (награди кои ги доделува Советот на општината и постојна резерва која ја одредува Советот).

Работата на Советот на Општина Битола се финансира во износ од **26.715.000,00 денари**.

Д0- ГРАДОНАЧАЛНИК

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи кои се потребни за работа на градоначалникот на општината и тоа:

1. Плати и надоместоци за градоначалникот и вработените во кабинетот на градоначалникот,
2. Дневници и патни трошоци за градоначалникот и вработените во кабинетот на градоначалникот,
3. Други трошоци директно поврзани со работата на градоначалникот и вработените во кабинетот на градоначалникот (телефонски сметки, материјални трошоци др.),
4. Други трошоци кои се директно поврзани со работата на градоначалникот и вработените во кабинетот на градоначалникот (награди кои ги доделува градоначалникот и тековна резерва која ја одредува Советот).

Работата на Градоначалникот на Општина Битола се финансира во износ од **10.572.000,00 денари**

Д1- МЕСНА САМОУПРАВА

Средствата кои се предвидени во оваа програма се наменети за тековно одржување на месните заедници и се во висина од **2.300.000,00 денари**.

ЕО-ОПШТИНСКА АДМИНИСТРАЦИЈА

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи кои се потребни за работа на општинската администрација и тоа:

1. Плати и надоместоци за вработените во општинската администрација, освен за градоначалникот и вработените во кабинетот на градоначалникот.
2. Тековно - оперативните трошоци потребни за работењето на општината, вклучувајќи го и работењето на советот, градоначалникот и кабинетот на градоначалникот (канцелариски материјал, телефонски сметки и интернет, потрошена електрична енергија, вода, тековно – оперативни трошоци поврзани со одржување на возила и објекти други трошоци) .
3. Средства кои се планираат за работата на општинската администрација се во износ од **224.861.144,00 денари.**

ЕА- КАПИТАЛНИ ТРОШОЦИ НА ОПШТИНАТА

Во оваа програма се планираат капиталните расходи за следниве намени:

1. Набавка на опрема за потребите на општинската администрација, Советот на општината, градоначалникот и кабинетот на градоначалникот;
2. Набавка на возила за потребите на општинската администрација, Советот на општината, градоначалникот и кабинетот на градоначалникот и
3. Изградба на деловни објекти за потребите на општинската администрација, Советот на општината, градоначалникот и кабинетот на градоначалникот.

Програмата е планирана со средства во износ од 15.529.000,00 денари во делот на Буџетот на општината. Во колоната Донации планирани се средства во висина од 1.835.700,00 денари за набавка на опрема од проектот Смарт за тебе 2.

Ф1- УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи за урбанистичко планирање кои се однесуваат на подготовка и донесување на годишна програма за изработка на генерален урбанистички план, детален урбанистички план, урбанистички план за село и урбанистички план вон населено место.

Во буџетот се планираат средства за функциите во делот на урбанистичкото планирање и уредување на просторот и истите се во износ од **11.720.000,00 денари.**

Г1-ПОДРШКА НА ЛОКАЛЕН ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи наменети за финансирање на активности со цел обезбедување на поддршка на локалниот економски развој и тоа:

1. Издавање на информативен материјал и публикации со кои се промовира економскиот потенцијал на општината,
2. Одржување на локални саеми,
3. Активности наменети за зголемување на вработеноста преку соодветни тренинг програми
4. Активности поврзани со создавање и функционирање на локален пазар на труд на ниво на општината,
5. Активности поврзани со подобрување на економскиот потенцијал на фирмите кои работат на територијата на општината.

Расходите од оваа потпрограма се наменети за партиципација на општината во проекти , партиципација на општината во центарот за развој на Пелагонискиот регион, членарина за ЗЕЛС за тековно работење поддршка на проекти кофинансирање на општината на проекти во соработка со Центарот за развој на пелагонискиот регион и поддршка на други проекти, за инклузија на деца роми,стратегија за ЛЕСС,стратегија за локален развој,соработка за локален волонтерски совет и совет на млади, обуки за превенција од заразни болести, реализација на проект за Почиста Битола, трансфери за социјален погреб, трансфер на средства на Регоналниот центар на слепи лица и др .

Планираните средства се во износ од **29.652.187,00 денари.**

Во колона Донации испланирани се средства за реализација на проектите: Креирање на можности за работа за сите, ОКР СРЦ 19, во износ од **3.481.944,00 денари.**

Г2-ПОТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ТУРИЗМОТ

Во оваа програма се планираат расходи наменети за финансирање на активности со цел поддршка на туризмот во општината.
Со средствата наменети во оваа програма во износ од **4.000.000,00 денари** ќе се помагаат проектите за развој на туризмот во градот и ќе се реализира Зимската приказна
Во колана Донации планирани се средства (тековно-оперативни расходи) за реализација на проектот Смарт за тебе 2 во износ од **13.409.911,00 денари**.

ГД-ПРОЕКТИ ЗА ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со подобрување и унапредување на енергетската ефикасност на локално ниво.
За подготвување на проекти и реконструкција на капацитети во енергетиката планирани се средства во висина од **393.465,00 денари.** За реконструкција на капацитети во енергетиката планирани се средства во висина од **3.000.000,00 денари.**

Ј3- ЈАВНО ОСВЕТЛЕНИЕ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со одржување и функционирање на системите за јавно осветлување во општината.
За јавното осветление во општина Битола, планирани се средства во износ од **45.600.000,00 денари.**

Ј4- ЈАВНА ЧИСТОТА

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со одржување на јавната чистота во општината, односно собирање и транспортирање на комунален отпад и одржување на местата за селективно собирање на отпад од страна на ЈП Комуналец - Битола.
Програмата е планирана да се реализира со средства во висина од **20.000.000,00 денари.**

Ј5- ЈАВЕН ЛОКАЛЕН ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ

Оваа програма го опфаќа субвенционирањето на јавното меѓуопштинско претпријатие , средствата му се потребни за покривање на тековно-оперативните трошоци и вкупната сума ќе изнесува **2.079.324,00 денари.**

Ј6- ОДРЖУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ЛОКАЛНИ ПАТИШТА,УЛИЦИ,И РЕГУЛИРАЊЕ НА РЕЖИМ НА СООБРАЌАЈ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со:

- Активности за редовно одржување на коловозот и патот;
- Чистење на коловозот, уредување на банкини, заштита на косини, насипи, усеци изасеци, чистење и уредување на одводите на патот, сливници, поправка на потпорни и обложни ѕидови, тунели и други објекти на патот;
- Одржување на прегледност на патишта;
- Чистење на снег и мраз на коловозот, посипување на коловозот со сол или други абразивни средства и
- Чистење, замена и поравка на хоризонтална и вертикална сигнализација на патот, на огради и заштитна мрежа на патот и на друга опрема на патот.

Програмата се планира да се финансира со средства во висина од **28.971.642,00 денари.**

Ј7- ОДРЖУВАЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА ПАРКОВИ И ЗЕЛЕНИЛО

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со одржување на постојните паркови и обновување на зеленилото во општината од страна на ЈП Комуналец- Битола.

Програмата се планира да се финансира со средства во висина од **20.000.000,00 денари.**

Ј8- ДРУГИ КОМУНАЛНИ УСЛУГИ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи за дезинсекција, дератизација.

Во оваа програма планирани се средства за дезинфекција, деритизација, дезинсекција во износ од **2.000.000,00 денари.**

ЈА- ИЗГРАДБА НА ЈАВНО ОСВЕТЛЕНИЕ

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со набавка, реконструкција и поставување на нови системи за јавно осветлување.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **1.601.731,00 денари.**

ЈД- ИЗГРАДБА И РЕКОНСТРУКЦИЈА НА ЛОКАЛНИ УЛИЦИ И ПАТИШТА

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со изградба и реконструкција на локални патишта и улици,подготвување на проекти за улици и патишта како и надомест за одземен имот.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **146.676.036,00 денари** од кои за подготвување на проекти за улици и патишта и мостови **се 15.413.453,00 денари и 79.362.583,00 денари** за изградба и реконструкција на улици и патишта и **51.900.000,00 денари** за експропријација.

Во колоната Донации планирани се средства за реализација на капиталните расходи за проектот Смарт за тебе 2 во износ од **25.404.619,00 денари.**

ЈФ- ИЗГРАДБА НА СООБРАЌАЈНА СИГНАЛИЗАЦИЈА

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со поставување и заменување на сообраќајните знаци и заштитна опрема на локалните патишта и улици, односно подигање на вертикална и хоризонтална сигнализација.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **3.780.115,00 денари.**

ЈГ- ИЗГРАДБА НА СИСТЕМИ ЗА ВОДОСНАБДУВАЊЕ

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со изградба, реконструкција и доградба на водоснабдителниот систем на територијата на општината и набавка на потребната опрема, подготвување на проекти за капацитети за водоснабдување.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **13.998.276,00 денари** од кои средства **860.968,00 денари** за проекти за водоснабдување **и 13.137.308,00 денари** за изградба и реконструкција на капацитети за водоснабдување.

ЈИ- ИЗГРАДБА НА СИСТЕМИ ЗА ОДВЕДУВАЊЕ И ПРЕЧИСТУВАЊЕ НА ОТПАДНИ ВОДИ

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со изградба, реконструкција и доградба на канализациониот систем (атмосферска и фекална канализација) на територијата на општината и набавка на потребната опрема,подготвување на проекти и др.
Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **11.353.783,00** денари и тоа за подготвување на проекти за атмосферска и фекална канализација **4.643.283,00 денари** и за изградба и реконструкција на атмосферска и фекална канализација **6.710.500,00 денари.**

ЈЛ- ДРУГИ КОМУНАЛНИ УСЛУГИ (КАПИТАЛНИ РАСХОДИ)

Во оваа програма се планираат капиталните расходи за други комунални услуги како изградба и реконструкција на други објекти и подготвување на проекти за други објекти.
Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **38.096.057,00 денари** во овие средства се испланирани средства за подготвување на проекти за други објекти во износ од **18.296.057,00 денари**, и **14.800.000,00 денари** за изградба и реконструкција на други објекти и надзор над изградбата во висина од **5.000.000,00 денари.**
Во колоната Донации планирани се средства за реализација на проектот Смарт за тебе 2 во износ од **263.117,00 денари.**

К3-МУЗЕЈСКА И КИНОТЕЧНА ДЕЈНОСТ

Платите на вработените и тековно - оперативните расходи на Зоолошката градина се финансираат од блок дотации од Министерство за Култура во износ од **13.324.220,00 денари** , за сите останати активности на Зоолошката градина ги користи средствата од Самофинансирачки активности за која доставува финансиски план до општината и се предвидени средства во висина од **1.040.000,00 денари и 1.750.000,00 денари** од Буџетот на општината. **КИЦ** планира финансирање од Самофинансирачки активности во износ од **5.670.000,00 денари** и средства од буџетот на општина Битола во износ од **10.000.000,00 денари.**

К4-КУЛТУРНИ МАНИФЕСТАЦИИ И ТВОРЕШТВО

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи за културните манифестации во Општина Битола вградени во Програмата за Култура за 2024 година.
Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **15.000.000,00 денари.**

КА-КУЛТУРНИ МАНИФЕСТАЦИИ И ТВОРЕШТВО (Капитални трошоци)

Во колоната Самофинансирачки активности планирани се средства за капитални расходи на Зоолошката градина во износ од **390.000,00 денари** и **60.000,00 денари** за КИЦ.

ЛО-СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со организирање на спортски активности манифестации, поддржување на натпревари на општинско ниво, поддршка на училишниот спорт, поддршка на масовни спортско рекреативни активности на граѓаните и друго.
Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **48.750.000,00 денари.**

ЛА-СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА (Капитални трошоци)

Во рамките на оваа програма се планирани средства за купување на спортски реквизити за училиштата во висина од **500.000,00 денари.**

Н1-ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Во оваа програма се планираат расходи поврзани со работењето на основните училишта и тоа: плати и надоместоци на вработените во основните училишта и материјални трошоци, трошоци за телефон, интернет, поштенски услуги, електрична енергија, греење, вода, подигање на смет, тековни поправки и одржување на згради, канцелариска опрема и возила во сопственост на основните училишта и други расходи.

Во колона Буџет во програмата Н1- Основно образование планирани се средства за подршка на работата и активностите на основните училишта со средства во висина од **39.500.000,00 денари.**

Училиштата како буџетски корисник на општината подготвуваат финансиски планови за своето работење. Во основното образование за 12 училишта на подрачјето на општина Битола се планираат средства од Самофинансирачки активности во висина од **7.800.800,00 денари** .

Од блок дотациите се финансираат платите и тековното одржување на училиштата со средства во висина од **570.066.000,00 денари** .

Во колоната Донации се предвидени средства во висина од **6.663.566,00 денари** за реализација на проекти кај основните училишта: "Климент Охридски", "Ѓорги Сугарев", "Даме Груев" и др.

Н2- СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Во оваа програма се планираат расходи поврзани со работењето на средните училишта и тоа: плати и надоместоци на вработените во средните училишта , материјални трошоци, трошоци за телефон, интернет, поштенски услуги, електрична енергија, греење, вода, подигање на смет, тековни поправки и одржување на згради, канцелариска опрема и возила во сопственост на средните училишта и други расходи.

Училиштата како буџетски корисник на општината подготвуваат финансиски планови за своето работење. За средното образование за 6 училишта на подрачјето на општина Битола се планираат средства од Самофинансирачки активности во висина од **11.963.400,00 денари** .

Од блок дотациите се финансираат платите и тековното одржување на училиштата со средства во висина од **341.000.000,00 денари** .

Во колоната Донации се предвидени средства за тековно- оперативни расходи во висина од **2.358.000,00 денари** за реализација на проекти кај средните училишта: "Јосип.Б.Тито", "Кузман Шапкарев", "Таки Даскало", "Ѓорѓи Наумов", "Јане Сандански " "д-р Јован Калаузи" .

НА-КАПИТАЛНИ РАСХОДИ ЗА ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Во оваа програма планирани се капиталните расходи од Самофинансирачки активности кај основните училишта во износ од **2.788.000,00 денари,** и капиталните расходи од Донации кај основните училишта во износ од **507.500,00 денари.**

НБ-КАПИТАЛНИ РАСХОДИ ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Во оваа програма планирани се капиталните средства од Донации кај средните училишта во вкупен износ од **215.000,00 денари,** и капиталните расходи кај средните училишта во сметката Самофинансирачки активности во износ од **4.736.000,00 денари.**

Р1-ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДА

Во буџетот на општина Битола се планираат расходи поврзани со превземањето на мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина кои не се во исклучива надлежност на други државни органи.

Општина Битола ќе превзема мерки и активности за зачувување и унапредување на здравјето, животната и работна средина, како и за заштита од заразни болести со средства во износ од **9.330.000,00 денари.**

В1-ДЕТСКИ ГРАДИНКИ

Во оваа програма се планираат расходи поврзани со работењето на детските градинки и тоа: плати и надоместоци на вработените во градинките, материјални трошоци, набавка на канцелариски и друг материјали, трошоци за телефон, интернет, поштенски услуги,електрична енергија, греење, вода, подигање на смет, тековни поправки и одржување на згради, канцелариска опрема и возила во сопственост на детските градинки и други расходи.

Детските градинки се корисници на блок дотација од Министерство за Труд и социјална политика и таа за 2024 година изнесува **133.986.000,00 денари,** наменети се за плати и надоместоци од плати и тековно-оперативни расходи**.** Планираните средства од Самофинансирачки активности изнесуваат **56.919.424,00 денари**, и за начинот на користење на истите доставуваат финансиски план до општината.Во колона Донации предвидени се средства од донации во висина од **360.000,00 денари** за донации кои треба да ги добие градинката Естреја.О.Мара.

ВА- КАПИТАЛНИ РАСХОДИ ЗА ДЕТСКИ ГРАДИНКИ

Во оваа програма се планираат капиталните расходи за детските градинки од сметката Самофинансирачки активности во износ од **13.310.000,00 денари**.

В2-ДОМ ЗА СТАРИ ЛИЦА

Во оваа програма се планираат расходи поврзани со работењето на домовите за стари лица и тоа: плати и надоместоци на вработените во домовите за стари лица , материјални трошоци трошоци за телефон, интернет, поштенски услуги, електрична енергија, греење, вода, подигање на смет, тековни поправки и одржување на згради, канцелариска опрема и возила во сопственост на домовите за стари лица и други расходи.

Домот за стари лица како буџетски корисник за да може да функционира доставува до општината финансиски план за своето работење и по пат на Самофинансирачки активности ќе се финансира со **30.347.000,00 денари**.

Блок дотацијата која ја добива од Министерство за труд и социјална политика изнесува **19.773.000,00 денари** и се наменети за плати на вработени и тековно одржување на Домот за стари лица.

ВБ- КАПИТАЛНИ РАСХОДИ ЗА ДОМОВИ ЗА СТАРИ ЛИЦА

Во оваа програма се планирани капиталните расходи за Домот за стари лица во делот на сметката Самофинансирачки активности во износ од **310.000,00 денари.**

Ђ0-ПРОТИВПОЖАРНАТА ЗАШТИТА

За финансирање на активностите на противпожарната единица во Битола во рамките на оваа програма се планираат средства за функционирање и од Буџетот на општината **19.110.500,00 денари**, и со наменска дотација од Министерство за Одбрана **24.700.000,00 денари,** наменети исклучиво за плати на вработените во ТППЕ- Битола.

Џ1-РОДОВА ЕДНАКВОСТ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со родовата еднаквост. Програмата е вградена во програмата за работа на КЕМ и се планираат активности во делот воведување на родовиот пристап во креирање на политики, донесување на одлуки и пристап до ресурсите на општината. Родовата еднаквост преку образование, култура, медиуми, здравство, социјална заштита, спорт и против родово основано насилство и трговија со луѓе.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **2.200.000,00 денари.**

ПЛАН НА ПРОГРАМИ ЗА РАЗВОЈ

Планот на програмите за развој претставува среднорочен приказ на програми кои се наменети за развојни инвестиции и истиот ги содржи среднорочните проекции на одобрени средства во општината по одделни буџетски програми и потпрограми , години во кои истите ќе се реализираат и изворите на нивното финансирање .

Општината Битола во 2024 година приоритет му даде на повеќе развојни проекти кои се со вкупен износ за 2024 година од 308.692.740,00 денари, за 2025 година 588.755.552,00 денари, за 2026 година 500.177.624,00 денари.

ПЛАНИРАНИ РАСХОДИ

НА РАЗВОЈНИ ПРОГРАМИ ПО ГОДИНИ 2024-2026

Реден број	Име на буџетска програма	Име на развојна програма	Планирани работи за изведување	Износ за 2024 во ден.	Износ за 2025 во ден.	Износ за 2026 во ден.
	JD		**Изградба и реконструкција на улици и локални патишта**			
1.		JDS	Реконструкција на коловоз на улица „Стив Наумов“	13.100.000,00	4.407.373,00	0,00
2.		JDN	Реконструкција на паркинг простор кај спортска сала „Боро Чурлевски“	10.921.141,00	0,00	0,00

3.		JDL	Реконструкција на коловоз на улица „Солунска“ II фаза	13.342.497,00	0,00	0,00
4.		JDU	Изградба на улична мрежа во с.Егри и с.Лажец	6.727.503,00	0,00	0,00
5.		JDO	Изградба на улична мрежа во с.Оптичари	4.658.000,00	0,00	0,00
6.		JDC	Изградба на улична мрежа во с.Долно Оризари	12.305.600,00	0,00	0,00
7.		JDH	Реконструкција на улицата покрај Св.Неделските гробишта	23.402.000,00	0,00	0,00
8.		JDK	Реконструкција на коловоз на улица „Булевар 1-ви Мај“	10.000.000,00	0,00	0,00
9.		JDT	Изградба на коловоз на улица „СТУ1“ во АРМ Четврт 1	2.300.000,00	0,00	0,00
10.		JDQ	Реконструкција на улица „Довлеџик“ со кружен тек (влез од Охрид) преостанат дел	100.000,00	29.900.000,00	45.577.528,00
11.		JDZ	Изградба на паркинг простори за Декорпод, на ул.„Романија“ и „Ат Пазар“	100.000,00	8.816.304,00	8.900.000,00
12.		JDB	Реконструкција на коловоз на улиците „150-та“, „170-та“ и „210-та“	100.000,00	6.569.360,00	6.900.000,00
13.		JDZ	Реконструкција на коловоз на улиците „11-ти Март“, „Козара“ , „Панде Николов“ и „Димитрије Туцовиќ“	100.000,00	5.289.137,00	5.900.000,00
14.		JDZ	Реконструкција на коловоз на локален пат за с.Буково	100.000,00	4.126.941,00	4.000.000,00
15.		JDG	Реконструкција на коловоз на локален пат за с.Цапари (до ф-ката)	100.000,00	4.457.242,00	5.900.000,00
16.		JDI	Реконструкција на коловоз на улица „Никола Тесла“	100.000,00	2.024.661,00	2.000.000,00
17.		JDZ	Реконструкција на коловоз на краци на улица „Буковски мост“	100.000,00	3.394.836,00	0,00
18.		JDZ	Реконструкција на коловоз на улиците „Влатко Миленковски“ „Паца Ванчова“и „Гаврило Принцип“	100.000,00	4.737.577,00	900.000,00
		JDM	Изградба на коловоз на улична мрежа во с.	100.000,00	7.779.352,00	8.900.000,00

19.			Карамани			
20.		JDR	Реконструкција на коловоз на крак1, крак2 и крак3 на улица „Даме Груев“ во нас. Мал Париз	100.000,00	5.099.996,00	0,00
21.		JDZ	Реконструкција на коловоз на улица „Булевар 1-ви Мај“(од Црн Мост до улица Столарска)	100.000,00	20.892.986,00	4.900.000,00
22.		JDV	Реконструкција на коловоз на улица „7-ма Бригада“	100.000,00	3.907.076,00	1.900.000,00
23.		JDY	Изградба на коловоз на улица кај Дулие (ЛИДЛ)	100.000,00	4.328.000,00	0,00
24.		JDZ	Изградба на коловоз на дел од улица СРУ5 (до спортската сала)	100.000,00	3.773.943,00	3.900.000,00
25.		JDZ	Реконструкција на коловоз на улица „Караорман“	100.000,00	3.296.062,00	2.900.000,00
26.		JDZ	Реконструкција на коловоз на улица „8-ми Септември“ (влез од страна на Скопје)	63.200.000,00	2.055.000,00	40.000.000,00
27.		JDZ	Изградба на коловоз на улица СТУ3 во АРМ Четврт 1	100.000,00	5.944.921,00	6.000.000,00
28.		JDZ	Реконструкција на коловоз на улица „Панде Кајзеро“	100.000,00	5.826.500,00	900.000,00
29.		JDZ	Реконструкција на коловоз на улиците „Љубојно“, „Мукос“ и „5-та“	100.000,00	3.194.839,00	1.900.000,00
30.		JDZ	Изградба на коловоз на патот до црквата во с.Крклино	100.000,00	3.885.200,00	0,00
31.		JDZ	Реконструкција на коловоз на улица „Христо Ботев“	100.000,00	4.255.750,00	4.900.000,00
32.		JDZ	Реконструкција на коловоз на улица „Леринска“	100.000,00	3.516.856,00	0,00
33.		JDZ	Реконструкција на коловоз на улица „Нико Фундали“	100.000,00	5.808.016,00	0,00
	КА		**Културно творештво и манифестации (капитални трошоци)**			
34.		КАМ	Партерно уредување	1.750.000,00	0,00	0,00

			околу Офицерски дом			
	LA		**Спорт и рекреација (капитални трошоци)**			
35.		LAA	Реконструкција на други објекти	6.000.000,00	0,00	0,00
36.		LAB	Изградба на мултифункционален спортски комплекс	100.000,00	106.050.000,00	78.350.000,00
37.		LAE	Реконструкција на спортски игралишта во ОУ „Елпида Караманди“	6.000.000,00	26.150.780,00	0,00
38.		LAN	Изградба на атлетска патека на стадион „Тумбе Кафе“	100.000,00	29.900.000,00	30.000.000,00
39.		LAC	Реконструкција на кров на спортска сала во с. Бистрица	100.000,00	11.146.224,00	20.000.000,00
40.		LAQ	Изградба на велосипедски патеки	5.000.000,00	26.014.840,00	0,00
41.		LAS	Изработка на физибилити студија и техничка документација за изградба на гондола на потег од с,Дихово до врв Пелистер	2.000.000,00	2.000.000,00	0,00
	GD		**Енергетика**			
42.		GDA	Гасификација на Општина Битола	0,00	58.000.000,00	71.863.200,00
43.		GDP	Реконструкција на улично осветлување на улица „Довлеџик“ со кружен тек (влез од Охрид) преостанат дел	100.000,00	7.500.000,00	7.987.400,00
44.		GDL	Санација на систем за греење во спортска сала „Боро Чурлевски“	5.100.000,00	4.900.000,00	0,00
45.		GDV	Реконструкција на улично осветлување на улица „8-ми Септември“ (влез од страна на Скопје)	100.000,00	2.807.700,00	2.000.000,00
	VA		***Изградба на други објекти (Социјална заштита и заштита на деца)***			
46.		VAA	Изградба на детска	29.000.000,00	20.000.000,00	0,00

			градинка во АРМ			
	JI		**Изградба и реконструкција на системи за одведување и прочистување на отпадни води**			
47.		JIN	Реконструкција на канализациона мрежа на улица „Стив Наумов“	8.533.783,00	5.000.000,00	0,00
48.		JIR	Реконструкција на канализациона мрежа на улица „Солунска“ II фаза	9.641.040,00	0,00	0,00
49.		JIE	Реконструкција на канализациона мрежа на улици во населба „Недопирливи“	6.397.915,00	0,00	0,00
50.		JIJ	Изградба на фекална и атмосферска канализациона мрежа на улица „Довлеџик“ со кружен тек (влез од Охрид) преостанат дел	100.000,00	9.099.496,00	9.099.496,00
51.		JIF	Реконструкција на канализациона мрежа на улична мрежа во населба Горно Оризари	10.050.000,00	10.050.000,00	0,00
52.		JIA	Реконструкција на канализациона мрежа на улица „Христо Ботев“	100.000,00	3.590.000,00	0,00
53.		JIB	Реконструкција на канализациона мрежа на улиците „11-ти Март“, „Козара“ , „Панде Николов“ и „Димитрије Туцовиќ“	100.000,00	2.423.613,00	3.900.000,00
54.		JIC	Реконструкција на канализациона мрежа на улиците „150-та“, „170-та“ и „210-та“	100.000,00	2.365.260,00	2.900.000,00
55.		JIG	Реконструкција на канализациона мрежа на улица „Караорман“	100.000,00	3.524.271,00	4.900.000,00
56.		JIH	Реконструкција на канализациона мрежа на улица „8-ми Септември“ (влез од страна на Скопје)	10.100.000,00	2.148.240,00	10.000.000,00
57.		JII	Изградба на фекална канализациона мрежа на улица СТУЗ во АРМ Четврт 1	100.000,00	1.382.430,00	1.000.000,00
			Изградба на атмосферска			

58.		JIK	канализациона мрежа на улица СТУЗ во АРМ Четврт 1	100.000,00	687.000,00	1.000.000,00
59.		JIL	Реконструкција на канализациона мрежа на улица „Панде Кајзеро“	100.000,00	2.667.500,00	0,00
60.		JIM	Реконструкција на канализациона мрежа на улица „Леринска“	100.000,00	3.018.603,00	0,00
61.		JIO	Реконструкција на канализациона мрежа на улица „Нико Фундали“	100.000,00	2.157.641,00	0,00
62.		JIP	Реконструкција на канализациона мрежа на улица „Никола Тесла“	100.000,00	2.951.261,00	0,00
	JG		**Изградба и реконструкција на системи за водоснабдување**			
63.		JGN	Реконструкција на водоводна мрежа на улица „Стив Наумов“	8.000.000,00	5.000.000,00	0,00
64.		JGV	Реконструкција на водоводна мрежа на улици во населба „Недопирливи“	13.039.050,00	0,00	0,00
65.		JGJ	Изградба на водоводна мрежа на улица „Довлеџик“ со кружен тек (влез од Охрид) преостанат дел	100.000,00	2.566.057,00	3.000.000,00
66.		JGC	Реконструкција на водоводна мрежа на улиците „11-ти Март“, „Козара“ , „Панде Николов“ и „Димитрије Туцовиќ“	100,000,00	2.143.035,00	1.900.000,00
67.		JGG	Реконструкција на водоводна мрежа на улица „8-ми Септември“ (влез од страна на Скопје)	100.000,00	3.988.480,00	4.000.000,00
68.		JGH	Реконструкција на водоводна мрежа на улица „Нико Фундали“	394.180,00	2.000.000,00	0,00
69.		JGI	Реконструкција на водоводна мрежа на улица „Никола Тесла“	655.869,00	2.000.000,00	0,00
70.		JGK	Реконструкција на водоводна мрежа на улица „Христо Ботев“	767.500,00	2.000.000,00	0,00
71.		JGR	Реконструкција на водоводни приклучоци во нас.место Г.Оризари	1.606.663,00	0,00	0,00

	WA		**Изградба на други објекти (Противпожарна заштита)**			
72.		WAA	Изградба на објект на противпожарна единица во АРМ	100.000,00	50.349.101,00	72.000.000,00
	JL		**Изградба на други објекти**			
73.		JLA	Изградба на парк	2.800.000,00	0,00	0,00
74.		JLB	Адаптација на објект за ветеринарна заштита – прифатилиште за кучиња	10.100.000,00	11.486.092,00	20.000.000,00
75.		JLJ	Употреба и одржување за ЛИП на поплочен простор со одводнување и осветлување	7.400.000,00	0,00	0,00
76.		JLV	Изградба на велосипедска патека (ПАМП трака)	100.000,00	4.400.000,00	0,00
			Вкупно по години:	**308.692.740,00**	**588.755.552,00**	**500.177.624,00**
			Сè вкупно:	**1.397.625.916,00**		

ПРОЕКЦИИ НА БУЏЕТ 2025-2026 ГОДИНА

Фискалните проекции за наредниот среднорочен период се базираат врз основа на економската политика на РСМ. Економската политика на РСМ е насочена кон остварување на макроекономска стабилност и одржување на стабилен и одржлив национален економски развој,со продолжување на остварување на стратешките определби за зголемување на економскиот раст ,зголемување на вработеноста,подобрување на животниот стандард и квалитетот на животот на населението.

Така вкупниот буџет за **2025 година** е проектиран на **2.536.520.893,00 денари**,додека вкупниот планиран буџет за **2026 година** е проектиран на **2.898.881.023,00 денари.**

Изработил
Сектор за финансиски прашања